

s'ho manegava així: «SUBROTULUS: kat soroll 'Larm', die Bedeutung aus dem Verbum»). El *SUSURRULUS, de Forteza, Moll voldria adobassar-lo amb un *SUSURRUCULUS, formació increïble en llatí, on -ICULUS/-UCULUS, només correspon a mots en -is, o -ūs; ja venia d'E Vogel (*Neukatal. Studien*, 46), «SU-SURRUS», amb extravagant i fantasiosa haplogogia. Tot això no val res.⁸

Del que podríem esperar més de sòlid és de la semblança amb diversos mots estrangers, ben suspectes d'una procedència onomatopeica tots ells: a) el bretó *soroc'h* m. «cri du pourceau, bruit sourd» no ens pot orientar cap a recerques cèltiques, car Victor Henry ja va aclarir, que era una simple onomatopeia (*Lex Étym du Breton Mod*, s. v.), b) més esperances podrien donar-nos-en els bret. *c'hoari* i *c'hoarz* «je chante, je fais du bruit, je m'amuse», si fos ferma la idea de Henry (ibid., s. v) que provenen d'un cèlt *SŪERŌ d'aquests significats, germà del scr. *svārati* «il bruit» *svara-* 'so', gòt *swaran* «bruire»; però, fora d'això, no hi ha gaire confirmació del costat cèltic, i si Henry era bon lingüista, més savi era encara Pedersen, i les idees relatives als mots bretons que expressa en la *Vgl. Kelt. Gramm.* (I, 434, 504) són incompatibles amb la teoria de Henry, i ens descoratgen absolutament de construir res per aquesta banda (un SUROLI(O) a base d'aquella arrel indoeuropea SŪER «bruirer?»), car aqeixos mots bretons també podrien sortir d'alguna variant onomatopeica d'allò

c) És natural indagar per la banda del basc: dialectalment hi ha *zurru* «ronquido», «estertor» en el Baztan i a part de Biscaia (Txorierrri), Azkue: tot i que el Supl. d'Azkue₂ hi afegeix *arri-zurru* «ruido de pedrisco, antes de que llegue al suelo» en un poble biscaí, ja el fet que el sign. de *zurru* en guip, i la major part del biscaí és «romadizo», indica que no es tracta bàsicament de brogits de la natura sinó fisiològics, i que per tant el mot basc és el mateix que el cast. *zurrr* que té aquest matís;⁹ i el fet de tractar-se primordialment de brogits de tripes o de freixures i no sorolls naturals, ens dissuadeix de mirar aquelles dades basques dialectals com a indicis d'una pista ibèrica: de nou, creacions onomatopeïques.

d) Sobre el cast. *sarrillo* «estertor del moribundo» [1581] i port. *sarrido* «stridor pectoris» [1606] la meua conclusió (DCEC/DECH) era «teniendo en cuenta el vasco alt-nav. *zarra* 'onomatopeya del ruido de beber produciendo cierto ruido', 'estertor' [cf. *zarrran*, -*rralde* «con los pies arrastrando» i veg. allí altres mots bascos], Aran i Coserans¹⁰ *sargalb* 'estertor de moribundo', llemos. *sarguelh*, *sàrguel* «ràle, son qui imite celui de l'eau bouillante» (Béronie, Laborde), Benasc *sorgall* (BDC VI, 33), Vall Ferrera *surgall* 'soroll que fan els cavalls quan estan refredats' (Arau, 1933) i aun el cat. *soroll* 'ruido en general', me inclino a creer més bien que se trata sencillamente de una onomatopeya (como ya dije en BDC XXIII, 310-311).¹¹ Afegim-hi el norm. *sargañ/sargó/sergó* «cahot» (Juret, *Le Patois de Pierre-court*, ZRPb xxxviii, 179, en dona dades en 11 localitats), que d'una banda

va amb l'onomatopeia *sargalb* 'remor' i per l'altra amb l'oc. *sargoutà/sargoulhà* «agiter, tirailleur» (supra)¹²

En definitiva la meua conclusió relativament a *soroll*, és que aquest ha tingut contactes amb els diversos grups onomatopeïcs precedents, sobretot amb *d*), i n'ha rebut i hi ha exercit influències, però que no és onomatopeia sinó nascut en la forma complexa que he explicat a dalt.

¹ Els publicadors i algun altre comentador d'Ausiàs, coneixedors mediocres o ignorants del lèxic del català, no entenen gaire el famós passatge auziànic: 'picar a la porta' (l'imitador portuguès Montemaioir, Vogel, Pagès, Bohigas etc.), 'obrir la porta' (Marnier, forçat pel seu pentàmetre; Belv.), una mica millor Tasjú (gloss. ms., 48665, Bibl. Mazarina), que després de pendre en consideració la glossa «le toque a la puerta» es decidia ja per «mence la puerta» (> Bulbena). Tot això no sols és feble i contradiu el sentit violent o pervers dels altres testimonis del mot, sinó que aigualeix pobrissonament el sentit del poeta, on es tracta de la violència de l'Amor: «c'est Vénus toute entière à sa proie attachée», *Βορωτάτη, Βαβαρωδής Ἀφροδίτη*; també sacseja brutalment la porta de l'enamorada i sodegada Da Endrina el *peccado carboniento* de Don Melon en l'escena de l'estupre final: «non pued tirar el fierro / mas quebrantarié las puertas, ménalas como cencerro / --- / yo vos abiré la puerta, esperat, non la quebredes! / --- / Señora Dª Endrina, vos, la mi enamorada! / ---» (874). — ² L'incunabile (148r2) corromp la bona lliçó del ms. A (f° 150v2) posant-hi *o* en lloc de *a*: és clar que el sentit és un home temptar la muller d'un altre, o una dona temptar-li el marit a una altra dona; ed. Naccarato, 314 28; «si tu as tos delits e despens ço del teu, lo frare no porà paltonejar en l'orde; si tu vas entorn de les fembres, lo frare no porà fer sos affers; e, si tu no est pasient e perdonador de injúries, lo frare no haurà ardiment de venir-te en casa per *sodegar* la tua companyia ---», *Decam* III, § 7, 194.23 (trad «non ardirà di venirti a casa a *contaminare* la tua famiglia») (ed 1961, 208.21). — ³ Veg. ací CRODOLAR. Ja rebutjada per M-Lubke en el REW₂, 2339, per més que Wartburg (sempre mal fonetista) hi arrufi el nas (FEW II, 1228-33; i en el Bloch-Wartburg). — ⁴ Notem, en fi, que també hi ha *sodogar*, que enllaça entre els dos darrers. en lloc de la lliçó *sodegar* que portava Bofarull en la seva ed de la *Crònica* del Cerimoniós, l'edició Pagès llegeix *sodogar* amb la -o- interna L'evolució fonètica tan catalana: *mòdega* > *mòdoga*, *esmorteur* > *esmortuur*, *Bonanat* > *Boronat* etc. — ⁵ Com a cultisme *sollicitar* s'ha usat en català des del S. XIV, veg-ne cites, en *AlcM*, de BMetge i de les Ord. Palatines del Cerimoniós. «Com m'aga *sollicitat* que eu hages ---» a. 1371 (*InuLC*), «lo Emperador *sollicitava* ses amors, e ab molt gran instància tenia aprop la Princesa --- lo Emperador mostrava tenir gran desig que lo seu Capità fos en lo camp --- e lo Ca-